

Såfremt der foreligger en krænkelse af artikel 6, stk. 1, vil danske domstole derfor i sådanne tilfælde kunne råde bod på den skete krænkelse, hvis domstolene i præmisserne i den dom, hvor der tages stilling til erstatningskravet, udtrykkeligt eller indirekte anerkender, at der foreligger en krænkelse, og lader dette indgå som et moment ved udmålingen af erstatningen.

5.3. I tilfælde, hvor der sker *domfældelse af en tiltalt i en straffesag*, der ikke er blevet afgjort inden en rimelig frist, kan nationale domstole råde bod på den skete krænkelse ved i præmisserne udtrykkeligt eller indirekte at erkende, at sagsbehandlingstiden har været i strid med konventionens krav, samt lade dette indgå som en formildende omstændighed ved straffastsettelsen.

Som eksempel herpå kan nævnes, at den for lange sagsbehandlingstid efter omstændighederne kan føre til anvendelse af betinget straf, uanset at straffen efter praksis burde være en ubetinget sanktion (27), eller at der i øvrigt sker en nedsættelse af straffen (28).

Undladelse af at udvise en domfældt i tilfælde, hvor udvisning ellers ville komme på tale, vil ligeledes kunne være en måde, hvorpå der rådes bod på en krænkelse (29). Undladt *retlighedsfrakendelse* vil endvidere kunne komme på tale (30). Endelig vil man kunne forestille sig, at en tiltalt, der dømmes for et strafbart forhold, helt eller delvis fritages for at betale *sagens omkostninger* under henvisning til den for lange sagsbehandlingstid (31).

5.4. Det vil endelig kunne komme på tale at *opgive strafforfølgningen* i tilfælde, hvor en straffesag endnu ikke er afsluttet, og hvor sagsbehandlingstiden allerede har været for lang, eller hvor sagsbehandlingstiden, hvis staffesagen fremmes, vil ende med at være i strid med konventionens krav (32). Denne vurdering vil almindeligvis tilkomme anklagemyndigheden.

Som et eksempel herpå kan nævnes tilfælde, hvor en frifindende dom ankes af anklagemyndigheden, eller en domfældelse ankes af tiltalte. Foreligger der særligt graverende omstændigheder, kan domstolene, hvis anklagemyndigheden ikke af egen drift finder anledning hertil, henstille til anklagemyndigheden, at strafforfølgningen opgives, forudsat at kriminalitetens art ikke taler afgørende herimod.

5.5. Uanset hvilken af de ovenfor anførte kompensationsmetoder der påtænkes anvendt, vil det som nævnt være afgørende, at dommen *med tilstrækkelig klarhed afspejler en anerkendelse af den for lange sagsbehandlingstid, ligesom de fordele, som den krænkede opnår som følge heraf, skal fastsættes konkret i forhold til den skete krænkelse.*

Der kan navnlig være grund til at pege på, at det er vigtigt, at præmisserne *klart angiver*, at vedkommende opnår en retsstilling, der er mere favorabel end den, vedkommende ellers ville have haft. Kun i sådanne tilfælde vil det være muligt for menneskerettighedsorganerne at påse, at betingelserne for fortabelse af offerstatus er opfyldt, nemlig at der foreligger en udtrykkelig anerkendelse af krænkelsen, og at den skete krænkelse om nødvendigt redresseres, hvad enten dette sker ved hjælp af økonomiske midler eller på anden vis.

I en dansk klagesag (33) var en person tiltalt for og efterfølgende dømt for skattesvig efter straffelovens § 289. Ved udmålingen af frihedsstraffen lagde byretten udtrykkeligt vægt på den lange sagsbehandlingstid som en formildende omstændighed. Landsretten fandt fængselsstraffen passende uden nærmere begrundelse. Herefter og da landsretten udtrykkeligt anførte, at den ikke fandt grundlag for at fravige almindelige principper for beregning af til lægsbøden, fandt Kommissionen ikke, at der forelå nogen erkendelse af overtrædelsen eller nogen lempelse af straffen. I den konkrete sag synes det nærliggende at antage, at der rent faktisk var tale om en lempelse af fængselsstraffen, men dette bevirkede ikke, at domfældte ikke længere var klageberettiget, da betingelserne for fortabelse af offerstatus ikke var opfyldt. Sagen illustrerer vigtigheden af, at man udtrykkeligt tager stilling til spørgsmålet om den for lange sagsbehandlingstid i dommens præmisser.

6. Sammenfatning

Domstolene har pligt til *ex officio* at påse, at behandlingen af retssager fremmes med den fornødne hurtighed, således at sager bliver afgjort inden en rimelig frist, jf. artikel 6, stk. 1, i EMRK.

Endvidere kan domstolene aktivt medvirke til at råde bod på skete krænkelse af retten til en rettergang inden en rimelig frist. I tilfælde, hvor der sker domfældelse af en tiltalt i en